

Studiemiddag Middeleeuwse Verzamelhandschriften uit de Nederlanden

2 oktober 2023

Op maandag 2 oktober 2023 zullen vier nieuwe delen in de reeks Middeleeuwse Verzamelhandschriften uit de Nederlanden (MVN) worden gepresenteerd. Naar aanleiding van deze mijlpaal organiseren het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en Cultuur van de KNAW en de MVN-projectcommissie een studiemiddag over verleden en toekomst van (digitale) edities. Daarbij komen onderwerpen aan de orde als: in hoeverre heeft de MVN-reeks de oorspronkelijke doelstellingen waargemaakt, wat zijn de ervaringen van gebruikers van de MVN-edities, wat zijn de mogelijkheden van de digitale omgeving van MVN-delen.

Hiermee zijn ook bijna alle lopende projecten voltooid. De MVN-projectcommissie streeft naar een afronding van de reeks in haar huidige vorm en dus ook van deze werkzaamheden. De commissie wil de aanwezige vakgenoten uitnodigen om mee de bladzijde om te slaan, in een open gesprek over de desiderata voor toekomstige (digitale) edities in de medioneerlandistiek.

De nieuwe delen, die in digitale vorm verschijnen, zijn:

- het Handschrift Van den Stock (Brussel, KBR, II 116, editeur: Daniël Ermens)
- het Handschrift Serrure (Brussel, KB, II 144, editoren: Erika Langbroek & Annelies Roeleveld †)
- het Blauwe Schuit Handschrift (Den Haag, KB, 75 H 57, editeur: Herman Brinkman)
- de Heber-Serrurecodex (Gent, Universiteitsbibliotheek, Hs. 1374, editoren: Renée Gabriël en Mike Kestemont)

Plaats: IISG, Cruquiusweg 31, 1019 AT Amsterdam, Nettlau zaal,

Datum en tijd: maandag 2 oktober 2023, 13:00-17:00 uur, inloop vanaf 12:45.

Aanmelding

Gelieve uw aanwezigheid aan te melden door middel van een e-mail aan: secretariaat@bb.huc.knaw.nl, onder vermelding van 'Studiemiddag MVN 2 oktober'. Er zal een mogelijkheid zijn de bijeenkomst via Teams of Zoom bij te wonen (deelname aan de discussie kan echter alleen in de zaal): als u hiervan gebruik wilt maken dit svp expliciet aangeven bij uw aanmelding. Indien u zich eerder al heeft opgegeven, gelieve dit niet opnieuw te doen. Ook studenten zijn van harte welkom! Deelname is kosteloos.

Programma

12.45		Inloop
13.00	Dieuwke van der Poel	Welkom
13.05	Paul Wackers	Een terugblik op de MVN-reeks
13.25	Jelmar Hugen	Meertaligheidsonderzoek met de MVN-reeks: enkele observaties uit de praktijk
13.45	Peter Boot	De digitale MVN-reeks in het landschap van de zich ontwikkelende digitale editie
14.05		Discussie n.a.v. 3 voordrachten

14.20	Pauze	
14.45	Daniel Ermens	Presentatie editie Handschrift-Van den Stock
15.00	Erika Langbroek	Presentatie editie Handschrift-Serrure
15.15	Herman Brinkman	Presentatie editie Handschrift-Blauwe Schuit
15.30	Renée Gabriel en Mike Kestemont	Presentatie editie de Heber-Serrurecodex
15.45	Bram Caers	In gesprek over de toekomst van het (digitaal) editeren
16.30	Dirk van Miert	Afsluiting
16.35		Borrel
17.00		Slot

Toelichting op de nieuwe delen

Het **Handschrift-Van den Stock** (Brussel, KBR, II 116) is een dun, maar verrassend boekje. De Oost-Vlaamse kopiist heeft het zeer waarschijnlijk voor eigen gebruik aangelegd (circa 1450). Het bevat zestien teksten, waaronder een beschrijving van tafelmanieren, een gedeelte uit de *vers-Lucidarius*, rijmspreuken, berijmde boetpsalmen en de sproke *Van tijtverlies* van Bouden van den Lore. De teksten duiden erop dat de Vlaamse samensteller niet alleen begaan was met zijn zielenheil, maar ook met correcte sociale omgangsvormen. Het handschrift is vernoemd naar een zestiende-eeuwse bezitter die zijn naam in een ondermarge noteerde: Olivier vanden Stock.

Het **Handschrift-Serrure** (Brussel, KBR II 144) is een papieren handschrift, dat in fasen tot stand is gekomen in de zestiende en zeventiende eeuw, waarschijnlijk in het zuiden van het hertogdom Gelre. Het bevat maar liefst 68 korte teksten, waaronder liederen, spreuken, minnevragen, preken, parodieën op recepten en ook enkele Latijnse teksten. Het tweede van de drie codicologische delen bevat het *Straßburger Rätselbuch*. De zeer gevarieerde tekstcollectie lijkt te stammen uit een studentenmilieu en is door Herman Pleij gekarakteriseerd als ‘bescheiden Carmina Burana-variant in de volkstaal’.

Het **Blauwe Schuit-handschrift** (Den Haag, KB, 75 H 57). Met komische vertelsels, burleske humor en spotlust naast verfijnde hoofsheid, minnereden en Duitsgekleurde poëzie, is dit gevarieerde, even na 1440 geschreven en helaas in allerlei opzichten gemankeerde handschrift terzelfdertijd een fascinerende echo van een dan reeds tanende hoofse cultuur, als het beginpunt van een langdurig voortlevend stedelijk fenomeen: de Blauwe Schuit. De teksten zelf, de raadselachtige notities en blunders van de beide kopiïsten, samen met de intrigerende herkomst uit het klooster Egmond maken dit papieren boekje tot een uniek studieobject voor mediëvisten en literair-historici.

De **Heber-Serrurecodex** (Gent, Universiteitsbibliotheek, Hs. 1374) bevat vooral ethisch-didactische rijmteksten. Het handschrift is door één kopiïst (noodnaam Tweede Partie-kopiïst) in fasen geproduceerd en uitvoerig gecorrigeerd. Van deze kopiïst zijn ook verschillende andere producten bewaard gebleven. De codex is waarschijnlijk tot stand gekomen aan het einde van de veertiende eeuw in het kartuizerklooster van Herne. Het handschrift bevat een groot aantal unica, waaronder grote excerpten uit de *Spiegel historiael*, en enkele zeldzame strofische gedichten, namelijk de *Rinclus*, alle vier de *Martijn*-gedichten en *Der kerken claghe*.